

Bedömningsmanual

Praktisk vägledning för enhetlig, individcentrerad kartläggning av stödbehov

Version 1.0.17 • Dokumentutgåva 1.0 • 21 oktober 2026

Så används manualen

Manualen beskriver ett gemensamt arbetssätt för att använda KartläggningsAppen version 1.0.17. Syftet är att skapa tydliga, jämförbara och användbara beskrivningar av stödbehov i vardagen. Bedömningen ska alltid bygga på relevanta uppgifter om den aktuella situationen och kompletteras med konkreta exempel.

1. Före kartläggningen

- Klargör syftet: stödplanering, uppföljning eller kartläggning inför intern diskussion; aldrig automatiskt beslut om insats.
- Ge personen möjlighet att beskriva vad som fungerar, vad som upplevs svårt och vilket stöd som önskas. Anpassa samtal och kommunikation efter personens förutsättningar och dokumentera personens uppfattning.
- Säkerställ att appen och den enhet där informationen lagras används enligt verksamhetens rutiner för informationssäkerhet, behörighet, enhetsskydd och hantering av exporterade filer.
- Bestäm bedömningsperiod och vilka situationer som avses, exempelvis senaste två–fyra veckorna. Ange om perioden är representativ.
- Identifiera relevanta informationskällor: personen själv, observationer, personal och vid behov närstående enligt gällande regler.

2. Gemensamma bedömningsprinciper

- Bedöm stöd som behövs för att aktiviteten ska fungera i vardagen med godtagbar säkerhet och kvalitet – inte diagnos eller en abstrakt förmåga.
- Skilj på vad personen gör, vad personen kan göra under gynnsamma förhållanden och vilket stöd som faktiskt behövs.
- Dokumentera vilken typ av stöd det gäller: påminnelse, motivering, struktur, instruktion, kommunikationsstöd, tillsyn, praktisk hjälp eller annat.
- Bedöm inte en aktivitet som misslyckad enbart för att personen inte vill utföra den. Undersök val, motivation, tillfälle, sammanhang och eventuellt stödbehov.
- Om uppgifter saknas: välj ”Ej bedömt”. Försök inte härleda en siffra från diagnos eller tidigare bedömning.

- Om aktiviteten saknar relevans i personens vardag; ange detta i text och lämna nivån ”Ej bedömt”; appen saknar särskild kod för ”ej aktuellt”.

3. Skalan – gemensam arbetsdefinition

Nivåerna nedan används som gemensamma tolkningsankare för att underlätta konsekventa bedömningar. Skalan beskriver hur omfattande stöd som behövs för en viss aktivitet i vardagen. Välj nivå utifrån konkreta exempel och dokumentera förutsättningarna när de påverkar bedömningen.

Nivå	Bedömningsregel
Ej bedömt (–1)	Ingen tillräcklig information finns; använd aldrig 0 som ersättning för okänt.
0 – Klarar helt själv	Aktiviteten utförs med tillräcklig kvalitet och säkerhet utan individuellt personstöd. Vanliga hjälpmedel kan förekomma; ange dem.
1 – Visst stöd	Begränsat stöd, t.ex. enstaka påminnelser, startstöd eller kort instruktion, behövs för att aktiviteten ska fungera.
2 – Måttligt stöd	Återkommande stöd i flera moment eller regelbunden handledning behövs; personen utför betydande delar själv.
3 – Omfattande stöd	Stöd behövs under stora delar av aktiviteten, genom tät vägledning eller betydande praktisk hjälp.
4 – Klarar ej utan stöd	Aktiviteten kan inte genomföras på ett fungerande eller säkert sätt utan genomgripande stöd; dokumentera personens egna bidrag.

Gränsfall mellan två nivåer

Beskriv konkreta stödinsatser och deras omfattning innan nivån väljs. Om två nivåer fortfarande framstår som möjliga, diskutera bedömningsregeln och dokumentera osäkerheten. Välj inte automatiskt högre nivå för att ”vara på säkra sidan”.

Hjälpmedel och kompenserande stöd

Ange vilket hjälpmedel eller vilket miljöstöd som används, hur väl det kompenserar och vilket behov som kvarstår. En person kan fungera självständigt med hjälpmedel men ändå behöva stöd för att använda, förbereda eller underhålla dem.

4. Arbetsgång i appen

1. Skapa person

Skapa endast en tillåten, icke direkt identifierande beteckning. En kod som kan kopplas till en verklig person är fortfarande en personuppgift i många sammanhang.

2. Starta kartläggning

Öppna Ny kartläggning, ange namn om relevant och kontrollera kartläggningsdatum.

3. Gå igenom livsområden

Välj ett område i taget. Bedöm övergripande nivå och fördjupa relevanta aktiviteter. Detaljerade aktiviteter kan bedömas separat.

4. Dokumentera konkret

Ange styrkor, svårigheter och korta sakliga exempel. I de fördjupade fälten: utförande, observation, fungerande stöd, underlättande/försvårande faktorer, källa, säkerhet och personens prioriteringar.

5. Lägg till relaterade faktorer

Notera endast relevanta uppgifter om hälsa, person och omgivning. Registrera inte identifierande eller känsliga personuppgifter i fritext.

6. Kontrollera och spara

Appen sparar automatiskt och har en manuell Spara-knapp. Kontrollera sparstatus och att texten återfinns innan du lämnar arbetet.

7. Avsluta

Appen kan avsluta kartläggning även om huvudområden saknar nivå. Säkerställ att avgränsningen är avsiktlig och dokumenterad.

8. Exportera

Granska PDF innan användning eller delning. Historiken är synlig i detaljvyn och den lokala loggen anges i appen som inte manipulationssäker.

5. Bedömning av varierande stödbehov

När behov varierar över dagar, miljöer eller perioder ska en enda nivå aldrig stå utan förklaring. Beskriv bättre och sämre perioder, frekvens, varaktighet, typiska utlösande faktorer, fungerande anpassningar och vilken nivå som valts som sammanfattning för angiven period. Vid stor variation bör aktiviteter beskrivas separat och ny uppföljning planeras.

Exempel – personlig hygien: ”Under stabila perioder duschar personen självständigt efter egen rutin. Vid försämrat psykiskt mående behövs påminnelse, motiverande samtal och hjälp att komma igång vid flera tillfällen per vecka. När aktiviteten väl påbörjats genomförs momenten oftast självständigt. Sammanfattande nivå och bedömningsperiod anges med motivering.”

6. Bedöm varje område med rätt frågor

1. Personlig hygien

Vad genomförs själv? Behövs initieringsstöd, påminnelser, praktisk hjälp eller anpassningar? Hur fungerar integritet och personens önskemål?

2. Måltider

Skilj på inköp, planering, matlagning, ätande och drickande. Vilket stöd behövs i respektive moment?

3. Hushållssysslor

Bedöm start, genomförande, avslut och säkerhet. Ange vad personen prioriterar själv.

4. Kommunikation

Hur uttrycker och tar personen emot information? Vilket kommunikationsstöd och vilken tid behövs?

5. Socialt samspel

I vilka sammanhang vill personen ha kontakt? Skilj egna önskemål från omgivningens sociala normer.

6. Förflyttning

Beskriv miljö, hjälpmedel, ledsagning och risker utan att likställa hjälpmedel med oförmåga.

7. Struktur och planering

Vilket stöd behövs för tidsuppfattning, initiativ, beslut, förändringar och uppföljning?

8. Fritid och delaktighet

Vilka aktiviteter vill personen delta i? Vilka praktiska och sociala hinder finns?

9. Hälsa och välbefinnande

Dokumentera vardagligt stöd kring vårdkontakter, rutiner och egenomsorg; håll HSL-ansvar och medicinska bedömningar åtskilda.

10. Ekonomi

Bedöm vardagliga aktiviteter och tillgängligt stöd. Skilj praktiskt stöd från ställföreträdarens rättsliga ansvar.

11. Säkerhet

Beskriv konkreta situationer och fungerande skydd, utan generella risketiketter om personen.

12. Arbete och sysselsättning

Bedöm aktiviteter och anpassningar i aktuell sysselsättning; skilj på möjlighet, önskemål och krav.

13. Lärande och utveckling

Hur fungerar instruktioner, problemlösning, inläring och minne med anpassat stöd?

7. Dokumentationsstandard: skriv observerbart och respektfullt

Undvik	Skriv hellre
"Är lat och vill inte duscha."	"Har under bedömningsperioden avstått från dusch vid fyra tillfällen; uppger att det känns övermäktigt. Accepterar ibland stöd att planera tidpunkt."
"Klarar inte ekonomi."	"Behöver stöd att förstå fakturor och kontrollera betalningsdatum; använder själv bankkort för vardagsinköp."
"Är dålig socialt."	"Vill främst träffa två närstående. I större grupper efterfrågar personen möjlighet till paus och stöd att tolka instruktioner."

8. Underlag, osäkerhet och personens delaktighet

- Ange varifrån uppgifterna kommer i fördjupade aktivitetsfält när det är möjligt.
- Markera om underlaget är väl underbyggt, delvis underbyggt eller behöver undersökas mer.
- Vid motstridiga uppgifter: återge skillnaderna sakligt och försök klargöra varför situationerna skiljer sig.
- Dokumentera personens egna prioriteringar även när de skiljer sig från personalens.
- Använd alternativ och kompletterande kommunikation när det behövs; frånvaro av tal är inte frånvaro av åsikt.

9. Uppföljning och tolkning av förändring

- Skapa en ny uppföljning i stället för att ändra en äldre avslutad kartläggning.
- Tidigare nivåer visas i appen; gör först en självständig bedömning så långt det är praktiskt möjligt.

- Relaterade faktorer kan följa med från föregående kartläggning; verifiera att de fortfarande är aktuella.
- Beskriv förändring i stödbehov, aktivitet, miljö och tillgängligt stöd separat.
- Formulera konkreta uppföljningsfrågor, inte bara önskade siffror på skalan.

10. Exempel på komplett aktivitetsbedömning

Aktivitet: duscha. Period: senaste tre veckorna. Utförande: genomför tvättmomenten själv när duschen påbörjats. Observation: har behövt påminnelse och hjälp att komma igång vid ungefär hälften av planerade tillfällen. Fungerande stöd: lugn påminnelse och gemensam planering av tid. Försvårar: ökad stress och nedstämdhet. Personens perspektiv: vill duscha själv och önskar inga påminnelser inför andra. Källa: personens beskrivning och personalens observationer. Säkerhet: delvis underbyggt. Bedömning: välj nivå utifrån lokal prövning av skalkriterierna och motivera skriftligt.

11. Kvalitetssäkring före avslut

- ☐ Är syfte, datum och bedömningsperiod tydliga?
- ☐ Har personen fått möjlighet att beskriva egna behov och önskemål?
- ☐ Finns konkreta exempel där nivåval annars kan missförstås?
- ☐ Har vi skilt stödbehov från utförande, motivation och miljö?
- ☐ Är ej bedömt använt när underlag saknas?
- ☐ Har variation över tid och mellan situationer beskrivits?
- ☐ Är känsliga uppgifter nödvändiga och tillåtet hanterade?
- ☐ Är uppföljningsfråga och ansvar tydliga i verksamhetens rutiner?

12. Introduktion och samsyn i personalgruppen

Rekommenderad start: 60–90 min gemensam genomgång, därefter två fiktiva övningsfall med individuell skattning och gemensam diskussion. Spara exempel på hur gränserna mellan nivåerna har tolkats. Repetera efter 4–6 veckor och dokumentera svårtolkade aktiviteter.

13. Integritet, lokal lagring och informationssäkerhet

KartlägningsAppen är avsedd för strukturerad kartläggning med uppgifter som inte möjliggör identifiering av en enskild person. Användaren ska inte registrera namn, personnummer, adresser, diagnoser eller andra uppgifter som direkt eller indirekt kan identifiera någon. Även kombinationer av detaljer i fritext kan göra en person identifierbar. En kod är inte anonym om den kan kopplas till en individ, exempelvis genom en kodnyckel.

Kartlägningsuppgifter är avsedda att lagras lokalt på den enhet där appen används.

Verksamheten ansvarar för att bedöma och besluta om användningen i sin organisation samt för åtkomst, enhetsskydd, förvaring, säkerhetskopior, export, delning och radering enligt sina informationssäkerhetsrutiner och tillämpliga regler. Exporterade PDF-filer och andra kopior ska skyddas på motsvarande sätt.

Om användaren trots dessa anvisningar registrerar identifierande eller känsliga personuppgifter ansvarar den verksamhet som bestämmer ändamål och medel för den behandlingen för att bedöma rättslig grund, skyddsåtgärder och eventuella skyldigheter enligt dataskyddslagstiftningen. Appens avsedda användning innebär inte att utvecklaren tar över verksamhetens personuppgiftsansvar. Detta påverkar inte sådant ansvar som enligt tillämplig lag kan åvila den som utvecklar eller tillhandahåller appen.

Fördjupning och verksamhetsanpassning

Manualen kan kompletteras med lokala rutiner för introduktion, samråd, informationssäkerhet och uppföljning. För att stärka enhetligheten är det värdefullt att regelbundet diskutera fiktiva bedömningsexempel i arbetsgruppen och dokumentera gemensamma tolkningar.

Förtydliganden för version 1.0.17

KartläggningsAppen omfattar 13 livsområden med tio aktiviteter inom varje område. I version 1.0.17 har vissa aktivitetsbenämningar och hjälptexter förtydligats för att beskriva stödbehov mer neutralt och minska onödiga överlappningar. Förstå och följ instruktioner samt läsa och förstå text förekommer fortsatt inom flera relevanta livsområden.

Betalning av räkningar bedöms under Ekonomi. Medicinhantering bedöms under Hälsa och välbefinnande, medan Säkerhet omfattar att uppmärksamma hälsorisker. Att hantera förändringar bedöms under Struktur och planering. Arbetsmotivation och Begränsade intressen har behållits som tidigare.

Bedömningsnivå 3 avser omfattande eller återkommande hjälp där personen fortfarande genomför delar av aktiviteten. Nivå 4 avser situationer där någon annan behöver utföra aktiviteten eller ge i princip genomgående stöd. Stödets karaktär, omfattning och variation över tid ska framgå av beskrivningen.

Aktiviteter som inte är aktuella för personen kan markeras ”Ej aktuellt” (EA), vilket skiljs från ”Ej bedömt” (EB). Inget av alternativen ska räknas som en stödbehovsnivå eller ingå i genomsnitt. Funktionerna behöver verifieras i den färdiga appversionen. Vid jämförelser över tid måste tidigare bedömningar av aktiviteter vars innebörd har ändrats granskas innan slutsatser dras.

Appen är avsedd att användas utan uppgifter som direkt eller indirekt kan identifiera en person. Kodade uppgifter är inte automatiskt anonyma. Verksamheten ansvarar normalt för den personuppgiftsbehandling den bestämmer ändamål och medel för, medan apputvecklarens eventuella egna skyldigheter kvarstår. Lokal lagring innebär inte i sig att GDPR saknar tillämpning.

14. Så läser du jämförelser i PDF-exporten

När du exporterar en översikt över flera kartläggningar visas en jämförelse mellan de två senaste tillfällena. Kontrollera först vilka datum som jämförs och hur många livsområden som faktiskt har bedömts vid båda tillfällena.

I tabellen betyder ett högre värde ett större skattat stödbehov. Exempel: $1 \rightarrow 2$ innebär ökat stödbehov med ett skalsteg, medan $2 \rightarrow 1$ innebär minskat stödbehov med ett skalsteg. $1 \rightarrow 1$ är oförändrad nivå men säger inte att stödets innehåll är identiskt.

Grön markering betyder minskat skattat stödbehov och röd markering ökat skattat stödbehov. Grå eller neutral text används för oförändrade eller ej jämförbara uppgifter. Läs alltid texten och värdena; färgen ensam räcker inte.

Ej bedömt (EB), Ej aktuellt (EA) och saknade uppgifter får inte tolkas som 0. Om ett värde saknas vid något av tillfällena kan förändringen inte beräknas. Jämför inte aktiviteter som fått ny innebörd mellan versioner.

Jämför också kommentarerna: en aktivitet kan ha samma nivå men olika stödform, exempelvis påminnelse vid ett tillfälle och praktisk hjälp vid ett annat. En ändrad anteckning är däremot inte i sig bevis för förändrat stödbehov.

Exempel: Livsområdet Personlig hygien är nivå 1 vid båda tillfällena, men aktiviteten Ducha/bada går från 1 till 2. Rapporten ska då visa oförändrad områdesnivå och samtidigt synliggöra förändringen i aktiviteten.

Använd jämförelsen som stöd för samtal och uppföljning. Läs därefter de detaljerade kartläggningarna och dokumentera möjliga förklaringar, variation över tid och behov av fortsatt uppföljning.

Om utvecklaren

KartlägningsAppen är utvecklad av Sandra Carlsson, med flerårig yrkeserfarenhet som stödpedagog och LSS-handläggare.